

PERSPECTIEF LIEGT (2)

Dit is een bekende prent die Albrecht Dürer in 1514 gemaakt heeft. Alle attributen in deze kamer wijzen erop, dat de oude man die aan de tafel zit te lezen de kerkvader Hiëronymus voorstelt.

Ik heb een paar van de perspectivische hulplijnen, die Dürer gebruikte ingetekend. Ze gaan allemaal door één punt op een kastje, dat tegen de achterwand staat. Dit noemt men in de perspectiefleer het OOGPUNT en dat is het punt waarop Dürer zijn blik fixeerde. Een weinig interessant punt om je blind op te staren. Nou, dat deed Dürer dus niet: zijn blik was voornamelijk gericht op het gezicht van de oude man, zoals uit de hele prent blijkt.

Maar dan komt de perspectivische constructie niet overeen met de werkelijkheid. Als we het oogpunt zouden verplaatsen naar het gezicht van Hiëronymus, zouden alle lijnen in het vertrek anders lopen en het tafereel zou er anders uitzien! Nemen we toch eens aan, dat we het oogpunt op het kastje serieus moeten nemen, dan stuiten we op een andere moeilijkheid. Starend naar dat punt kon Dürer niet eens zien dat er een man aan een tafel zat: hij zag hoogstens een vage donkere vlek. Dit komt omdat op ons netvlies weliswaar een groot deel van de omgeving wordt geprojecteerd, maar slechts een heel klein gedeelte scherp wordt gezien. Namelijk, dat deel van het beeld, dat op de zogenoemde *gele vlek* (oppervlakte ca. 1 vierkante mm!) valt. De rest is verrassend onscherp en bijna kleurloos.

Wilt U een experimentje?

Onder de prent ziet U een aantal open ringetjes naast elkaar. Fixeert U nu het linkse ringetje, waarvan de opening rechtsboven is, en probeert U nu eens te zien waar de opening van de ringetjes rechts ervan zijn. Het fixeren zal wel enige moeite kosten

want onze oogbal is ongelofelijk beweeglijk. Lukt het fixeren na wat oefening, dan ziet U zelfs niet waar de opening in het tweede ringetje zit. En ook kunt U het rijtje van 4 kleuren niet benoemen.

Dürer heeft dus stiekem het oogpunt telkens verplaatst om een deel van de omgeving scherp te kunnen zien en te tekenen, en hij heeft dus elke keer een ander perspectiefisch beeld op zijn netvlies gehad.

Het oogpunt op het kastje is dus NEP.